

Banktoezicht van de ECB: prioriteiten van het SSM voor 2016

De toezichtsprioriteiten van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism ofwel SSM) voor 2016 betreffen onderwerpen waaraan het banktoezicht in 2016 bijzondere aandacht zal geven. Deze zijn gebaseerd op een beoordeling van de belangrijkste risico's voor de banken die onder ECB-toezicht staan, waarbij rekening is gehouden met de relevante ontwikkelingen in de economie, de regelgeving en het toezicht.

De belangrijkste risico's voor SSM-banken zijn geïdentificeerd in samenwerking met de nationale bevoegde autoriteiten, waarbij is geprofiteerd van de input van de Gezamenlijke Toezichtsteams, macroprudentiële en microprudentiële analyses van de ECB, en van rapporten van externe organisaties. Van de geïdentificeerde hoofdrisico's scoren de aan het bedrijfsmodel en de winstgevendheid verbonden risico's het hoogst, gevolgd door andere belangrijke risico's, waarvan het belang per SSM-land verschilt: kredietrisico en verhoogde niveaus van niet-presterende leningen; een einde aan de jacht op rendement; risico's inzake gedrag en governance; landenrisico; geopolitieke risico's en toenemende kwetsbaarheden in opkomende economieën; IT- en cybercrimerisico's; en de capaciteit van banken om aan aanstaande in regelgeving vastgelegde kapitaaleisen te voldoen.

Om ervoor te zorgen dat de banken deze risico's effectief aanpakken, heeft het SSM vijf hoofdprioriteiten geformuleerd als leidraad voor het toezicht gedurende 2016. Deze zijn (i) de risico's verbonden aan het bedrijfsmodel en de winstgevendheid, (ii) kredietrisico, (iii) kapitaaltoereikendheid, (iv) risico-governance en de kwaliteit van gegevens, en (v) liquiditeit. Voor elk van deze prioriteiten zal een aantal toezichtsinitiatieven worden genomen. In sommige gevallen zal de volledige uitvoering daarvan meer dan één jaar in beslag nemen.

De genoemde risico's noch de toezichtsprioriteiten vormen een uitputtende lijst. Op het niveau van de individuele banken zijn mogelijk verschillende toezichtsactiviteiten noodzakelijk, rekening houdend met de specifieke risicoprofielen van kredietinstellingen. Dat neemt niet weg dat de prioriteiten een essentieel hulpmiddel vormen om de toezichtsacties voor alle banken op een voldoende geharmoniseerde, proportionele en efficiënte wijze te laten plaatsvinden, en zo een gelijk speelveld en onze impact als toezichthouder te bevorderen.

Risico's verbonden aan het bedrijfsmodel en de winstgevendheid

Toezichtsactie:

Themaonderzoek naar de motoren van winstgevendheid van banken

Het opvallendste hoofdrisico betreft de bedrijfsmodellen en de winstgevendheid van de banken. Beide staan onder druk als gevolg van het hoge niveau van de bijzondere waardeverminderingen van activa en de langdurige periode van lage rentes. Voortbouwend op het eerdere werk rond de bedrijfsmodellen van banken en winstgevendheidsanalyses lanceert het SSM in 2016 een themaonderzoek naar de motoren van de winstgevendheid van banken op het niveau van de instelling en per bedrijfsmodel. Dankzij de analyse van de motoren van winstgevendheid zal het eenvoudiger zijn om banken met een structureel lage winstgevendheid te identificeren. In dit verband zal het SSM onderzoeken of de winstgevendheid wordt bereikt door bijvoorbeeld een verlaging van de kredietacceptatienormen, een grotere afhankelijkheid van kortlopende financiering, of door risico's op zich te nemen die niet overeenkomen met de door de bank geformuleerde risicobereidheid.

Kredietrisico

Toezichtsactie:

NPL-taskforce

Themaonderzoek inzake IFRS 9

Verhoogde niveaus van niet-presterende leningen ('non-performing loans' ofwel NPL's) vragen om verhoogde aandacht in het toezicht. De verslechtering in de kredietkwaliteit van leningen aan bedrijven en/of huishoudens en ook een verlaging van de kredietacceptatienormen vormen in een aantal SSM-landen een bron van zorg, met name in landen die hard door de crisis zijn getroffen. Een NPL-taskforce beoordeelt de situatie waarin instellingen met hoge NPL-niveaus verkeren, en zal vervolgcacties voorstellen. Daarnaast zal in het toezicht bijzondere aandacht worden geschonken aan risicoconcentraties ten aanzien van bijvoorbeeld onroerend goed. Een ander aan kredietrisico gerelateerd onderwerp betreft de implementatie van IFRS 9 – de verslaggevingsstandaard voor financiële instrumenten (International Financial Reporting Standards). Aan de hand van een thematische benadering zal het SSM beoordelen wat de mogelijke invloed van IFRS 9 is op de wijze waarop banken hun voorzieningen bepalen en hoe banken zich op de invoering van de standaard voorbereiden.

Kapitaaltoereikendheid

Toezichtsactie:

Beoordeling van de kwaliteit & consistentie van de ICAAP van banken

Beoordeling van de interne modellen van banken

De kapitaaltoereikendheid blijft voor het SSM een hoge prioriteit in 2016. Aandachtspunten zijn de kwaliteit en consistentie van de interne solvabiliteitsbeoordelingsprocedure (Internal Capital Adequacy Assessment Process ofwel ICAAP) van banken, inclusief de capaciteit van banken om interne stresstests uit te voeren, en de uitvoering van stresstests in het kader van het toezicht, zoals de door de Europese Bankautoriteit gecoördineerde EU-brede stresstest. Andere sleutelementen in het toezicht in 2016 zijn de opvolging van de kwaliteit en samenstelling van het kapitaal van banken (ook in verband met de voortdurende inspanningen om de opties en nationale discretionaire bevoegdheden te harmoniseren), alsmede het onderzoek naar de mate waarin banken klaar zijn voor

de nieuwe regels en normen voor onder meer de totale verliesabsorptiecapaciteit (Total Loss-Absorbing Capacity ofwel TLAC), en de minimumeis voor het eigen vermogen en in aanmerking komende verplichtingen (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities ofwel MREL), waarvan de toepassing zal resulteren in minimumeisen voor kapitaalinstrumenten die voor "bail-in" in aanmerking komen. Daarnaast zal het SSM gedurende een aantal jaren de interne modellen van banken gericht beoordelen.

Risico-governance en de kwaliteit van gegevens

Toezichtsactie:

Aan bankbesturen duidelijk maken wat de verwachtingen van de toezichthouder zijn

Themaonderzoek naar de naleving van de BCBS-principes

De risico-governance van banken wordt beoordeeld tegen de achtergrond van de lage winstgevendheid en de daaruit voortvloeiende jacht op rendement, gepaard aan de goedkope en ruime financiering die centrale banken bieden. Bovendien heeft de financiële crisis geleerd dat bankbesturen niet altijd over de risico-informatie beschikten die zij nodig hadden voor goede besluitvorming omtrent de bedrijfsactiviteiten en het risicobeheer. Een prioriteit voor het SSM is om duidelijk te maken welke verwachtingen de toezichthouder op dit gebied heeft ten opzichte van de banken. Van de bankbesturen wordt verwacht dat zij toereikende risico-informatie vragen en ontvangen, zodat zij grondig kunnen beoordelen of de besluitvorming omtrent de bedrijfsactiviteiten tot risiconiveaus leidt die in overeenstemming zijn met de door de bank gedefinieerde risiconormen en -limieten (risicobereidheid). De kwaliteit van gegevens en de capaciteit om de risico's voor de hele instelling te aggregeren zijn essentiële voorwaarden voor deugdelijke, op risico's gebaseerde besluitvorming, en derhalve voor goede risico-governance. Het SSM zal een themaonderzoek uitvoeren naar de naleving door banken van de principes voor de effectieve aggregatie van risicogegevens en de rapportering over risico's, zoals opgesteld door het Bazelse Comité voor het Banktoezicht (Basel Committee on Banking Supervision ofwel BCBS). Ook zal dit onderzoek de vervolgacties naar aanleiding van het door het SSM in 2015 uitgevoerde themaonderzoek naar risico-governance en risicobereidheid kracht bijzetten. Ten slotte vragen de gegevenskwaliteit en beveiliging om een geavanceerde IT-infrastructuur. Daarom zullen IT-risico's onderdeel van de analyse vormen.

Liquiditeit

Toezichtsactie:

Dialogo over de ILAAP

De procedure voor prudentiële toetsing en evaluatie voor 2015 (Supervisory Review and Evaluation Process ofwel SREP) heeft aangetoond dat een aantal banken nog niet volledig aan de verwachtingen van de toezichthouder voldoet wat betreft het deugdelijk beheer van liquiditeitsrisico's. Het SSM zal zich daarom concentreren op de betrouwbaarheid van de interne liquiditeitsbeoordelingsprocedure (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process ofwel ILAAP) van banken. De voortgang van banken bij de implementatie en handhaving van deugdelijke kaders voor liquiditeits- en financieringsrisicobeheer zullen grondig worden beoordeeld, zowel wanneer er sprake is van een "going concern" als in stresssituaties.

Landen die deelnemen aan het SSM

- Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme
- Europese Unie

